

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
24 травня 2024 року
№ 33/23/VIII

ПРОГРАМА
розвитку агропромислового комплексу
Старокостянтинівської міської територіальної громади
на 2024-2025 роки

Вступ

Програма розвитку агропромислового комплексу Старокостянтинівської міської територіальної громади на 2024-2025 роки (далі – Програма) розроблена з метою визначення пріоритетів, завдань та заходів, що сприятимуть стабільному розвитку агропромислового комплексу громади та з метою забезпечення продовольчої безпеки.

Програмою передбачено комплекс завдань та заходів, спрямованих на стабілізацію роботи і розвиток основних галузей сільськогосподарського виробництва громади.

При розробленні Програми враховано положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Програми розвитку агропромислового комплексу Хмельницької області на 2023-2027 роки, затвердженої наказом Хмельницької обласної військової адміністрації від 21 листопада 2022 року № 483/2022-р., Стратегії розвитку Старокостянтинівської міської територіальної громади на 2022-2027 роки, затвердженої рішенням міської ради від 03 березня 2023 року № 6/17/VIII.

Організацію виконання заходів Програми здійснюватиме управління з розвитку аграрного сектору та сільських територій виконавчого комітету міської ради спільно з фінансовим управлінням виконавчого комітету міської ради та сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності та господарювання.

1. Стан та перспективи розвитку агропромислового комплексу громади

1.1. Аналіз стану розвитку агропромислового комплексу громади.

Сільськогосподарську діяльність в громаді проводять понад 110 господарюючих суб'єктів: товариств з обмеженою відповідальністю - 20,

сільськогосподарських кооперативів - 2, приватних підприємств - 5, державних підприємств - 3, фермерських господарств - 80, які обробляють близько 47 тис. га землі та особисті селянські господарства.

В сільськогосподарських підприємствах зайнято близько 2 тис. осіб.

Головною складовою агропромислового комплексу є сільськогосподарський сектор, структуру якого формують галузі рослинництва й тваринництва. У валовому виробництві сільськогосподарської продукції продукція рослинництва становить 92%, тваринництва - 8%.

В структурі сільськогосподарських підприємств громади товариства з обмеженою відповідальністю обробляють 73% сільськогосподарських угідь, фермерські господарства - 16%, приватні підприємства - 5%, державні підприємства - 3%, сільськогосподарські кооперативи - 3%.

У приватному секторі виробляється понад 10% до загального валового збору зерна, питома вага господарств населення в зібраному врожаї картоплі становить 99%, овочів - 98%, плодів - 90%.

Валове виробництво сільськогосподарської продукції продовжує зростати: за останні роки темпи його виробництва не знижуються нижче стовідсоткової відмітки.

1.2. Стан та перспективи розвитку галузі рослинництва

Рослинницька галузь вважається пріоритетною галуззю сільського господарства і має значні можливості для перетворення її у високоефективний, експортно-спроможний сектор економіки громади.

Протягом останніх років спостерігаються позитивні тенденції щодо стабілізації та нарощування обсягів виробництва рослинницької продукції за рахунок впровадження прогресивних технологій вирощування. За рахунок цього щорічно збільшуються посівні площі таких високорентабельних культур, як кукурудза на зерно, соя та соняшник. Питома вага зернових культур у структурі посівних площ становить 51%, технічних культур 38%, кормових - 10%, що цілком відповідає науково обґрунтованим нормам оптимального співвідношення культур у сівозміні.

Найпотужнішою складовою галузі рослинництва залишається зернове господарство, що у повній мірі забезпечує продовольчу безпеку регіону. У 2022 році збільшено на 7,6 тис. га до попереднього року посівні площі під технічними культурами, у т.ч. соняшнику – на 3,8 тис. га, озимого ріпаку – на 2,8 тис. га, сої – на 1,0 тис. га.

У 2022 році зернові та зернобобові культури обмолочено на площі 19,5 тис. га, намолочено 157,9 тис. тон зерна при середній урожайності 81,2 ц/га. Ранні зернові та зернобобові культури було обмолочено на площі 9,7 тис. га, намолочено близько 60 тис. тон зерна, при середній урожайності 62,5 ц/га. Урожайність озимої пшениці становить 66 ц/га (на 2 ц/га більше, ніж у минулому році), урожайність ярого ячменю – 58 ц/га (збільшилась на 7 ц/га), озимого ячменю – 45 ц/га (збільшилась на 5 ц/га).

Досягнуто вагомих результатів у вирощуванні технічних культур: виробництво озимого ріпаку та соняшнику збільшилося майже вдвічі. Сої обмолочено 9,6 тис. га, намолочено 26,9 тис. тон при середній урожайності 28 ц/га; соняшнику обмолочено 9,2 тис. га, намолочено 26,8 тис. тон, урожайність – 29 ц/га; цукрові буряки викопані на площі 1,8 тис. га, накопано 105 тис. тонн цукросировини, при середній урожайності 590 ц/га.

Збільшення валового виробництва продукції рослинництва відбулось за рахунок інтенсифікації виробництва, тобто за рахунок збільшення врожайності сільськогосподарських культур шляхом удосконалення землекористування, структури посівів та технології вирощування (таблиця 1).

Таблиця 1

Урожайність сільськогосподарських культур по сільськогосподарських підприємствах

Назва культури	Урожайність сільськогосподарських культур, ц/га				
	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6
Зернові-всього	79,8	74	70	75	80,1
1	2	3	4	5	6
Кукурудза на зерно	108	101	98	100	105
Озима пшениця	61,8	60,7	55	65	66
Ярий ячмінь	48,9	48,8	51	49	58
Горох	25,6	27,6	31	27	25
Цукрові буряки	650	590	520	560	590
Соняшник	29,3	38	31	32	29
Соя	28,6	25,8	23	26	28

Своєчасно було проведено посів озимих культур під урожай наступного року: сільськогосподарськими підприємствами громади посіяно 8,5 тис. га озимої пшениці та 2,5 тис. га озимого ріпаку.

1.3. Розвиток галузі тваринництва

У тваринництві переважає молочно-м'ясне скотарство та свинарство. Розвивається вівчарство, птахівництво та бджільництво.

На території громади 7 сільськогосподарських підприємств займаються тваринництвом, які станом на 01 січня 2023 року утримують 1265 голів ВРХ, в т.ч. 595 голів корів, 16287 голів свиней, 78 овець та 11 тисяч голів птиці.

За останні роки в сільськогосподарських підприємствах громади вдалось зупинити спад поголів'я тварин і поступово нарощувати його, збільшуючи продуктивність. Поголів'я ВРХ збільшилося на 430 голів, поголів'я свиней – на 6363 голови.

Зростання поголів'я ВРХ відбулось завдяки ефективній діяльності сільськогосподарського підприємства ТОВ «АГРО ЕКО МІЛК» с. Іршики, на якому продовжується реконструкція молочно-товарної ферми з будівництвом нових будівель. У 2020 році підприємство скористалось державною підтримкою за напрямом часткового відшкодування вартості будівництва та реконструкції тваринницьких об'єктів. Планова потужність молочно-товарної ферми становить 560 фуражних корів, з них 480 – дійних. На даний час на підприємстві утримується 273 голови корів, що майже 50% від наявного поголів'я корів в громаді.

Використовуючи сучасні технології виробництва тваринницької продукції, підвищення ефективності племінної справи, створення належних умов утримання та годівлі тварин, досягнуто збільшення, в порівнянні до 2018 року, виробництва молока на 1960 тон, виробництва м'яса - на 668 тон.

Позитивним являється тенденція підвищення надоїв молока та приростів живої ваги ВРХ та свиней.

Сільськогосподарське підприємство ТОВ «Либідь і К» с. Сахнівці впроваджує органічне виробництво яєць та курячого м'яса.

У приватному секторі чисельність поголів'я ВРХ з 2019 по 2022 роки зменшилася зі 4610 до 3907 голів, у тому числі корів – зі 3115 голів до 2633 голів. Не менш важливою проблемою є значне зменшення чисельності ВРХ та приростів живої ваги, що призводить до скорочення обсягів виробництва яловичини. Галузь потребує підтримки, як з державного, так і з місцевого бюджетів.

2. Мета Програми

Метою програми є забезпечення умов для підвищення ефективності сільського господарства шляхом сприяння розвитку суб'єктів малого та середнього аграрного бізнесу, нарощування сільськогосподарського виробництва та розширення ринків збуту сільськогосподарської продукції та продуктів переробки з високою доданою вартістю та економічною ефективністю.

3. Завдання і заходи Програми

Основними проблемами розвитку аграрного сектору, що потребують першочергового вирішення, є:

низький рівень забезпечення сільськогосподарською технікою, особливо дрібних фермерських господарств та приватного сектору;

створення належних умов для розвитку дрібних підприємств з невеликими обсягами виробництва, які потенційно спроможні виробляти ексклюзивну продукцію, конкурентоспроможну на внутрішньому та зовнішньому ринках;

обмежений доступ малого і середнього бізнесу до організованого аграрного ринку;

недостатній рівень упровадження досягнень науково-технічного прогресу, поширення прогресивних технологій, кадрового забезпечення аграрної галузі;

відсутність мотивації у сільськогосподарських товаровиробників до розвитку трудомістких галузей тваринництва, які потребують тривалого обороту вкладених ресурсів;

концентрація виробництва окремих трудомістких видів продукції в особистих селянських господарствах та сприяння їх участі в організованому аграрному ринку.

Завдання і заходи, спрямовані на розв'язання проблем та досягнення мети Програми, наведено у додатку 1.

4. Шляхи розв'язання проблем та обсяги фінансування

Фінансове забезпечення виконання заходів Програми здійснюватиметься за рахунок власних коштів та ресурсів агроформувань громади, кредитів комерційних банків, інвестицій, а також коштів державного, обласного та бюджету територіальної громади.

Фінансування основних напрямів виконання завдань і заходів Програми наведено у додатку 2.

Використання коштів, спрямованих з місцевого бюджету на виконання заходів Програми, здійснюється відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у бюджеті громади для підтримки Програми розвитку агропромислового комплексу Старокостянтинівської міської територіальної громади на 2024-2025 роки (додаток 3).

5. Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми забезпечить сталий розвиток агропромислового комплексу громади, підвищить ефективність виробництва, покращить забезпечення населення продуктами харчування, сприятиме зростанню рівня життя та доходів жителів сіл.

У результаті виконання Програми та реалізації запропонованих заходів очікується:

зростання чисельності поголів'я корів та збільшення виробництва тваринницької продукції;

збільшення обсягів виробництва основних видів сільськогосподарської продукції та покращення її якості;

поліпшення матеріально-технічної бази особистих господарств населення;
збільшення виробництва нових видів продовольчих товарів;

зростання доходів особистих селянських господарств, малого та середнього бізнесу;

підвищення рівня зайнятості в сільській місцевості.

6. Координація, контроль та строки виконання Програми

Координацію та контроль за виконанням заходів і завдань Програми здійснює управління з розвитку аграрного сектору та сільських територій виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради.